

ERNSTIGE ARBEIDSONGEVALLEN EN OMSTANDIG VERSLAG

Bij ernstige arbeidsongevallen is het vereist om onmiddellijk een onderzoek in te stellen en een omstandig verslag op te maken. Op die manier kunnen gelijkaardige ongevallen in de toekomst voorkomen worden.

Wettelijke basis

- [Wet Welzijn op het werk](#), Hoofdstuk XIbis. Maatregelen om de herhaling van ernstige ongevallen te voorkomen, art. 94bis - 94nonies
- [Codex Welzijn op het werk](#), Boek I Algemene beginselen, Titel 6 Maatregelen in geval van een arbeidsongeval

Verplichtingen

De verplichtingen inzake een ernstig arbeidsongeval komen bovenop de verplichtingen inzake aangifte en registratie die reeds gelden voor andere en/of minder ernstige arbeidsongevallen.

De tabel beschikbaar op www.prevent.be somt alle verplichtingen op inzake aangifte, registratie en melding van arbeidsongevallen. De tabel bevat ook details voor de specifieke types van ongevallen.

In het kort

- Na een ernstig arbeidsongeval is het verplicht om onmiddellijk een onderzoek in te stellen, bewarende maatregelen te nemen en een omstandig verslag op te maken.
- Het omstandig verslag moet binnen de tien dagen aan de inspectie doorgestuurd worden.
- Indien het bedrijf deze verplichtingen niet zelf nakomt, kan de inspectie hiervoor een deskundige aanstellen.

Wat is een ernstig arbeidsongeval?

Een ernstig arbeidsongeval is gedefinieerd als een ongeval dat zich op de arbeidsplaats zelf voordoet en dat wegens zijn ernst een grondig specifiek onderzoek vereist, dit is:

- een dodelijk arbeidsongeval

of

- een arbeidsongeval met een afwijkende gebeurtenis of een betrokken voorwerp (die voorkomen op respectievelijk bijlage I.6-1 en I.6-2 van de codex) en aanleiding geven tot ofwel een blijvend letsel of een tijdelijk letsel (voorkomend op bijlage I.6-3 van de codex).

Definitie – Een ernstig arbeidsongeval is een ongeval op de arbeidsplaats

Met dodelijke afloop	OF		
Met blijvende letsels			Afwijkende gebeurtenis met codes 10 tot 19: afwijkende gebeurtenis als gevolg van een elektrische storing, explosie, brand 20 tot 29: afwijkende gebeurtenis door overlopen, kantelen, lekken, leeglopen, verdampen, vrijkomen 30 tot 39: breken, barsten, glijden, vallen, instorten van het betrokken voorwerp 40 tot 44: verlies van controle over een machine, vervoer- of transportmiddel, handgereedschap, voorwerp 51: vallen van personen van hoogte 63: gegrepen of meegesleept worden door een voorwerp of de vaart daarvan (Codex, bijlage I.6-1)
Met tijdelijke letsels met volgende codes 013: vleeswonden met verlies van weefsel die aanleiding geven tot een meerdaagse arbeidsongeschiktheid 020 tot 029: botbreuken 040: traumatische amputaties (verlies van ledematen) 041: afzettingen 053: schuddingen en inwendige letsels die in afwezigheid van behandeling levensbedreigend kunnen zijn 054: schadelijke effecten van elektriciteit die aanleiding geven tot meerdaagse arbeidsongeschiktheid 060 tot 069: brandwonden die aanleiding geven tot meerdaagse arbeidsongeschiktheid of chemische of inwendige verbrandingen of bevrozingen 071 en 079: acute vergiftigingen 081 tot 089: verstikkingen en verdrinkingen 102: effecten van straling (niet thermische) die aanleiding geven tot meerdaagse arbeidsongeschiktheid (Codex, bijlage I.6-3)	OF	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">EN</div> <i>In combinatie met een Afwijkende gebeurtenis of een Betrokken voorwerp met 1 van volgende codes</i> 	Betrokken voorwerp met codes 02.00 tot 02.99: steigers of bovengrondse constructies 03.01, 03.02 en 03.03: graafwerken, sleuven, putten, onderaardse gangen, tunnels of ondergrondse wateromgeving 04.00 tot 04.99: installaties 05.00 tot 05.99, 07.00 tot 07.99, 09.00 tot 10.99: machines of toestellen 11.00 tot 11.99, 14.10 en 14.11: systemen voor gesloten of open transport en opslag 12.00 tot 12.99: voertuigen voor transport over land 15.00 tot 15.99, 19.02 en 19.03: chemische stoffen, explosieven, radioactieve stoffen, biologische stoffen 16.00 tot 16.99: veiligheidssystemen en veiligheidsuitrusting 17.05: wapens 18.03, 18.04 en 18.05: dieren, micro-organismen, virussen (Codex, bijlage I.6-2)

Op de website van de sociale zekerheid (socialsecurity.be) is een toepassing beschikbaar om na te gaan of het ongeval al dan niet als ernstig moet beschouwd worden. Op basis van de codes (letsel, afwijkende gebeurtenis, betrokken voorwerp) die u ingeeft over het ongeval, bepaalt de webtoepassing of het al dan niet een ernstig arbeidsongeval is.

Wie staat in voor de verplichtingen?

Na elk ernstig arbeidsongeval is de werkgever verplicht om ervoor te zorgen dat de bevoegde preventiedienst een onderzoek uitvoert. Hij moet er ook voor zorgen dat een omstandig verslag wordt opgemaakt en dit verslag binnen de tien dagen doorsturen naar de inspectie (Toezicht Welzijn op het Werk).

Bevoegde preventiedienst

De bevoegde preventiedienst voert een onderzoek uit naar de omstandigheden en de oorzaken van het ongeval. Bevoegde preventiedienst betekent

- de interne dienst: voor de bedrijven van groep A en B en voor deze van groep C waar er een preventieadviseur van niveau I of II werkzaam is;
- de externe dienst: voor de C-bedrijven zonder een preventieadviseur niveau I of II en de D-bedrijven¹.

Werkgever

Met werkgever wordt de werkgever van het slachtoffer van het ernstig arbeidsongeval bedoeld, maar in bepaalde gevallen wordt dit begrip uitgebreid en moeten de verschillende betrokkenen, werkgevers en zelfstandigen samenwerken om aan de opgelegde verplichtingen te voldoen.

¹ Het verlenen van bijstand in geval van een ernstig arbeidsongeval (uitvoeren van onderzoek, voorstellen van bewarende maatregelen) maakt deel uit van het pakket voorzien binnen de forfaitaire minimumbijdrage voor de externe dienst, met een maximum van vijf prestatie-uren van een preventieadviseur.

Overeenkomst

De afspraken over het gezamenlijk opvolgen van ernstige arbeidsongevallen moeten ingeschreven worden in overeenkomsten, die sowieso afgesloten moeten worden tussen:

- de werkgever en de onderneming (wet welzijn, art. 9, 2°) of zelfstandige (art. 10, 3°) die van buitenaf komen werkzaamheden uitoefenen;
- de bouwdirectie en de aannemers en zelfstandigen (wet welzijn, art. 29, 2°);
- de werkgever en het uitzendbureau.

Deze praktische afspraken tussen de betrokken partijen regelen bijvoorbeeld volgende aspecten:

- wie de acties coördineert in het kader van het onderzoek, de verslaggeving, ...;
- wie het gezamenlijk verslag opstelt en wie instaat voor het versturen;
- welke personen geïnformeerd worden in geval van een ernstig ongeval;
- hoe de samenwerking met de preventiediensten en comités van de betrokken werkgevers zal georganiseerd worden;
- de regeling van de eventuele kosten die uit het onderzoek door de preventiediensten voortvloeien;
- ...

Hulpmiddel voor het opmaken van een omstandig verslag

Op www.prevent.be is een schema beschikbaar met een overzicht van de elementen die een omstandig verslag moet bevatten. Voor het opmaken van het verslag is het belangrijk om de verschillende gegevens zo nauwkeurig en volledig mogelijk aan te geven. Het schema biedt hiervoor een leidraad.

Het gaat met name om drie gevallen:

- werken met derden (werknemers van ondernemingen van buitenaf of zelfstandigen komen werkzaamheden uitvoeren);
- uitzendarbeid;
- tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

De samenwerking voor de verplichtingen in geval van een ernstig arbeidsongeval moet vooraf geregeld worden en opgenomen worden in een overeenkomst.

Onmiddellijk: onderzoek en bewarende maatregelen

Na het ernstig arbeidsongeval gaat de bevoegde preventiedienst onmiddellijk van start met het onderzoek. De dienst stelt ook bewarende maatregelen voor om een onmiddellijke herhaling van het ongeval te voorkomen. Bewarende maatregelen zijn preventie-maatregelen die een of meerdere rechtstreekse oorzaken van eenzelfde of gelijkaardig ongeval kunnen wegnemen.

Een onderzoek naar aanleiding van een ongeval verloopt in drie fasen:

- Fase 1: gegevensverzameling: meteen na de feiten: ter plaatse (bevraging, foto's), EHBO-gegevens, gegevens over materiële schade;
- Fase 2: analyse: samen met de betrokkenen een analyse maken van het ongeval op basis van de verzamelde gegevens, eventueel aan de hand van een arbeidsongevals-analysemethode (bv. oorzakenboom). De analyse is gericht op het opsporen van onderliggende oorzaken;
- Fase 3: maatregelen bepalen om onderliggende oorzaken van het ongeval of incident aan te pakken en zo herhaling in de toekomst te voorkomen.

Omstandig verslag of voorlopig verslag

Omstandig verslag

De resultaten van het onderzoek worden opgenomen in het omstandig verslag. Dit verslag moet binnen de tien dagen bezorgd worden aan de inspectie (Toezicht Welzijn op het Werk).

De inhoud van het omstandig verslag staat vermeld in de Codex, art. I.1-5. Het bestaat uit twee luiken:

Luik 1:

- in te vullen door de bevoegde preventiedienst;
- inhoud: de identificatiegegevens, de verschillende gegevens die het ongeval beschrijven (plaats, omstandigheden, oorzaken) en aanbevelingen om herhaling van het ongeval te voorkomen.

Luik 2:

- in te vullen door de werkgever;
- inhoud: beslissingen i.v.m. de aanbevelingen, een actieplan en advies van comité.

Voorlopig verslag

Voorlopig verslag: indien het om bepaalde redenen niet mogelijk is om een omstandig verslag in te dienen binnen de vooropgestelde tijd, kan een voorlopig verslag volstaan. In dat geval zijn welomschreven redenen nodig. Het is de inspectie die beslist of de argumenten voldoende zijn. De werkgever geeft in de argumentatie ook aan wanneer het uitgebreide omstandig verslag of de aanvullingen op het voorlopig verslag zullen worden overgemaakt. De inspectie kan deze termijn al dan niet aanvaarden. Indien een bedrijf niet voldoet aan de verplichting om een (voorlopig) omstandig verslag op te stellen, kan de inspectie een deskundige aanwijzen (zie verder) of zelf ter plaatse de nodige onderzoeken doen. De elementen voor de inhoud van het voorlopig verslag staan opgesomd in Codex, art. I.6-6.

Bijkomende verplichting voor tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

Op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen geldt bijkomend de verplichting voor de bouwdirectie om voor elk ernstig arbeidsongeval overkomen aan een aannemer die er zelf een beroepsactiviteit uitoefent (zelfstandige of werkgever), een melding te doen aan de bevoegde arbeidsinspectie. Deze melding moet gebeuren binnen de vijftien kalenderdagen. Volgende elementen moeten daarbij meegedeeld worden:

- naam, voornaam en adres van het slachtoffer;
- datum van het ongeval;
- adres van de tijdelijke of mobiele bouwplaats waar het ongeval zich heeft voorgedaan;
- bondige beschrijving van de opgelopen letsels;
- bondige beschrijving van de wijze waarop het ongeval is gebeurd;
- vermoedelijke duur van de arbeidsongeschiktheid.

KB Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, 25 januari 2001, BS 7 februari 2001

Onderzoek door een deskundige

Aanstelling

De deskundige wordt aangesteld als een bedrijf zijn verplichtingen niet nakomt en binnen de tien dagen geen omstandig of voorlopig verslag bezorgt aan de inspectie. Daarnaast kan de deskundige ook aangesteld worden:

- indien de inspectie beschikt over aanwijzingen over een gebrekkige samenwerking indien meerdere werkgevers betrokken zijn;
- in complexe omstandigheden: een omstandigheid is complex wanneer een of meer oorzaken of gevolgen van het ernstig arbeidsongeval zich situeren buiten de verhoudingen tussen de werkgever(s) en hun eventuele werknemers;
- in geval van bijzonder ernstige arbeidsongevallen;
- bij onwettige toestanden waarin een preventiedienst ontbreekt.

Wie?

Als deskundigen treden personen op die de nodige opleiding hebben (aanvullende vorming niveau I) en die na kandidaatstelling door de administratie op een lijst zijn opgenomen.

Honorarium

Het honorarium van de deskundige is vastgelegd. Het is de arbeidsongevallenverzekeraar die dit honorarium vergoedt. De verzekeraar kan de vergoeding echter verhalen op de werkgever.

Verslag

De deskundige voert het onderzoek uit en stelt het verslag op. Hij bezorgt dit aan de inspectie en ook aan de betrokken personen: de werkgever (eventueel ook het uitzendkantoor, de bouwdirectie, ...) en de verzekeraar arbeidsongevallen. De werkgever(s) is/zijn verplicht om samen te werken met de deskundige. De aanbevelingen die de deskundige doet in zijn verslag, zullen normaal gezien door de inspectie worden opgelegd aan het bedrijf in kwestie.

MEER WETEN:

- [PREVENT.BE](http://prevent.be): THEMAPAGINA ARBEIDSONGEVALLEN
- [FEDERALE OVERHEIDSDIENST](http://www.federaaloverheidsdienst.be) VOOR WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG: THEMA ERNSTIGE ARBEIDSONGEVALLEN

PREVENTASSIST-ABONNEES KUNNEN DE PREVENTMEMO ONLINE LEZEN
prevent.be/dossier/preventmemo

EINDE